

Expunere de Motive

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Lege pentru aprobarea Acordului-cadru de împrumut - Proiectul privind patrimoniul cultural și istoric din România - dintre România și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, semnat la Paris la 29 noiembrie 2024 și la București la 16 decembrie 2024

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

2.1 Sursa proiectului de act normativ

Inițierea actului normativ de către Ministerul Finanțelor este rezultatul încheierii unui acord de împrumut cu o instituție financiară internațională, actul normativ aprobând acordul astfel încheiat potrivit prevederilor art. 4 alin.(5) al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, cu modificările și completările ulterioare.

2.2 Descrierea situației actuale

În România, infrastructura culturală este puternic învechită și în multe situații neadecvată nevoilor culturale ale societății, multe monumente istorice de mare importanță și valoare pentru cultura și istoria națiunii române fiind grav deteriorate din cauza trecerii timpului. Fără o protecție corespunzătoare, acestea riscă să dispară, punând în real pericol patrimoniul muzeal unic, privând artiștii și creatorii de condiții demne de muncă, dar și generațiile viitoare de accesul neîngrădit la cunoaștere și la actul cultural, ca parte esențială a identității noastre naționale și europene.

În prezent, sunt în curs de implementare prin structura specializată a Ministerului Culturii, trei proiecte finanțate în cadrul a trei împrumuturi contractate de România, de la Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (BDCE), în valoare cumulată de 410,4 mil. EUR, ale căror obiective sunt restaurarea și reconstrucția unor obiective clasate ca monumente istorice de importanță națională și clădiri de interes cultural. Dintre acestea au fost deja finalizate lucrările de consolidare și restaurare pentru 13 monumente istorice (printre care Palatul Culturii din Iași, Muzeul Național de Artă - Palatul Regal, Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași, Muzeul Național „Grigore Antipa”, Casa Albastră - Sibiu, Muzeul Țăranului Român etc.), precum și lucrările de construcție și/sau reabilitare a Teatrului Național „I.L. Caragiale” - București, a Bibliotecii Naționale și a Teatrului Maghiar din Cluj.

Cu toate acestea, sectorul cultural are în continuare nevoie stringentă de investiții, mai ales în cazul construcțiilor de mare anvergură aflate într-o stare precară și imposibil de finanțat din surse nerambursabile din cauza limitării cuantumului, care poate fi accesat și/sau din cauza neîndeplinirii cumulative a condițiilor solicitate de ghidul solicitantului.

În acest context, în vederea atingerii obiectivelor de valorificare a potențialului insuficient exploatat al culturii, prin Memorandumul nr. 726218/2024, Guvernul României a aprobat acordul de principiu pentru contractarea unui împrumut de la Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (BDCE), pentru proiectul “Temelii culturale”, care vizează salvarea unor monumente istorice și construirea de clădiri cu destinație culturală, astfel cum au fost propuse de Ministerul Culturii.

În baza Memorandumului menționat, în perioada aprilie - septembrie 2024, au avut loc etapele de pregătire, respectiv evaluare a proiectului, potrivit politicii și practicii finanțatorului. Astfel

cum a fost convenit cu finanțatorul pe parcursul pregătirii și evaluării proiectului, costul total net estimat al acestuia este de 280 mil. EUR¹, la care se adaugă taxele și impozitele aferente, percepute pe teritoriul României.

Pentru susținerea financiară a acestui proiect, BDCE acordă României un împrumut în valoare de 140 mil. EUR (50%² din costul net estimat al proiectului), diferența de 50% urmând a fi considerată contribuția României la proiect.

Împrumutul se circumscrie mecanismului introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, cu modificările și completările ulterioare, coroborată cu legislația secundară, fiind un împrumut pentru finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale, a cărui disponibilizare are la bază realizarea unor investiții sectoriale.

Contractarea acestuia se încadrează în obiectivele Strategiei de administrare a datoriei publice pentru perioada 2024 - 2026, prin care se urmărește continuarea parteneriatului cu instituțiile financiare internaționale pentru a beneficia de termenii și condițiile avantajoase oferite de aceste instituții.

Prin Memorandumul nr. 727995/2024, anexat, Guvernul și Președintele României au aprobat negocierea și semnarea Acordului cadru de împrumut dintre România și BDCE.

2.3 Schimbări preconizate

În baza aprobării Guvernului și a Președintelui României, conform Memorandumului menționat mai sus, a fost semnat Acordul cadru de împrumut dintre România și BDCE în valoare de 140 mil. EUR, aferent proiectului privind patrimoniul cultural și istoric din România. Acordul de împrumut a fost semnat de BDCE la Paris la data de 29 noiembrie 2024 și de România la București la data 16 decembrie 2024.

Proiectul vizează realizarea a 14 obiective investiționale cu relevanță națională și europeană, după cum urmează:

- construirea sălii de spectacole a Operei Naționale Române din Iași (în continuarea investiției demarate prin împrumutul BDCE pentru finanțarea Proiectului LD 2097 (2021), aflat în implementare;
- construirea unui corp nou de clădire pentru Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa” din București;
- restaurarea și modernizarea în totalitate a Operei Naționale Române din București și construirea unui depozit de decoruri;
- restaurarea și amenajarea Muzeului Național „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu;
- restaurarea Bibliotecii Batthyaneum din Alba-Iulia, filială a Bibliotecii Naționale a României;
- consolidarea, restaurarea și amenajarea sediului Muzeului Național de Artă Contemporană din București;
- restaurarea parțială la interior și refacerea unor instalații la Ateneul Român;
- restaurarea și amenajarea Vilei Regina Maria din Mamaia - Constanța și amenajarea terenului aferent;
- restaurarea și punerea în valoare a domeniului (casa-muzeu, capela și anexele) de la Tescani, jud. Bacău - Secția „Dumitru și Alice Rosetti-Tescanu-George Enescu” a Muzeului Național „George Enescu”;
- consolidarea și restaurarea Casei Samurcaș din cadrul Muzeului Național al Țăranului Român;
- restaurarea și punerea în valoare a Muzeului Sitului Arheologic Cucuteni - Complexul Național Muzeal „Moldova” Iași;
- consolidarea, restaurarea și amenajarea Vilei arhitectului Paul Gottereau - spațiu

¹ inclusiv costuri operaționale și cheltuieli neprevăzute

² potrivit politicii sale, BDCE finanțează de regulă cca. 50% din costul net al proiectului

cultural al Institutului Național al Patrimoniului din București;

- restaurarea și amenajarea Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca;
- consolidarea, restaurarea și amenajarea sediului Administrației Fondului Cultural Național, din București.

Proiectul propus se încadrează în obiectivele sectoriale avute în vedere prin programul de Guvernare, care urmărește printre altele, revitalizarea patrimoniului cultural al României, prin intensificarea investițiilor în patrimoniul mobil/imobil național.

Proiectul va fi implementat de Ministerul Culturii, prin Unitatea de Management a Proiectului existentă în structura acestuia³. Proiectul este prevăzut a fi realizat pe perioada 2025-2033, ceea ce va permite o distribuire a costului proiectului pe mai mulți ani. Cheltuielile aferente Proiectului, respectiv cheltuielile reprezentând echivalentul în lei al valorii împrumutului și al contribuției părții române la finanțarea Proiectului, inclusiv taxele și impozitele aferente, se cuprind cumulat în bugetul Ministerului Culturii, în cadrul sumelor alocate anual cu această destinație de la bugetul de stat.

Ministerul Finanțelor va încheia în acest sens cu Ministerul Culturii un acord subsidiar, prin care se vor stabili drepturile și obligațiile părților în implementarea Proiectului și în aplicarea Acordului-cadru de împrumut.

Pe toată durata de implementare, pentru finanțarea activităților incluse în proiect, MC va urmări, conform legislației în materie, respectarea cadrului general privind elaborarea programării bugetare anuale.

Potrivit specificului BDCE, termenii financiari se stabilesc pentru fiecare tranșă în parte cu ocazia tragerii, conform termenilor standard prevăzuți în acord, respectiv o perioadă de rambursare până la 20 ani de la data tragerii. Dobânda percepută poate fi în funcție de opțiunea părții române, fixă⁴ sau variabilă (bazată pe rata EURIBOR la 3 sau 6 luni, la care se adaugă o marjă).

Plata serviciului datoriei publice aferent împrumuturilor, respectiv rambursarea capitalului, achitarea dobânzilor, comisioanelor și a altor costuri aferente împrumuturilor se asigură conform legislației în vigoare privind datoria publică, prin mecanismul aferent finanțării rambursabile contractate de Guvernul României, în vederea finanțării deficitului bugetului de stat, refinanțării și rambursării anticipate a datoriei publice guvernamentale.

2.4 Alte informații *)

Conform prevederilor acestuia, Acordul-cadru de împrumut va fi guvernat de regulile BDCE, astfel cum sunt specificate la paragraful 3 al art.1 din Cel de-al treilea protocol (din data de 6 martie 1959) la Acordul General privind Privilegiile și Imunitățile Consiliului Europei (din data de 2 septembrie 1949) și, în al doilea rând, dacă este necesar, de legislația franceză. Prin urmare, natura juridică a acestui document este de contract de stat, nefiindu-i astfel aplicabile prevederile Legii nr. 590/2003 privind tratatele.

Intrarea în vigoare a contractului de finanțare este condiționată de aprobarea acestuia prin act normativ cu putere de lege, conform prevederilor art. 4 alin.(5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, cu modificările și completările ulterioare, astfel cum este menționat la secțiunea 2.1 de mai sus.

³ implicată în implementarea împrumuturilor BDCE contractate anterior, aflate în implementare

⁴ de exemplu cota indicativă actuală oferită a de BDCE pentru o maturitate de 10 ani a fost de cca. 2,95%

<p>Secțiunea a 3-a</p> <p>Impactul socioeconomic **)</p>
<p>3.1 Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ</p> <p>Prin realizarea obiectivelor propuse se asigură conservarea valorilor arhitecturale și istorice ale acestora, contribuind astfel la dezvoltarea inițiativelor culturale ce vor fi găzduite aici, precum și condiții optime din punctul de vedere al siguranței și facilităților tehnice disponibile atât pentru vizitatori și spectatori, cât și pentru artiștii și personalul instituțiilor respective.</p> <p>În plus, se estimează că lucrările de reabilitare și construire pot aborda vulnerabilitățile economice prin crearea de oportunități legate de dezvoltarea turismului și crearea de locuri de muncă, directe și indirecte, păstrându-le, în același timp, pe cele existente. Costul total net al proiectului este de 280 mil. EUR, după cum este prezentat în cadrul Secțiunii 2.2.</p>
<p>3.2 Impactul social</p> <p>Astfel cum este prezentat mai sus, proiectul va contribui la conservarea valorii istorice și arhitecturale a patrimoniului cultural, precum și la valorificarea acestuia în beneficiul societății. Totodată, vor fi promovate investiții și inițiative care vizează grupuri cu factori de vulnerabilitate specifici, cum ar fi îmbunătățirea accesului la cultură pentru persoanele cu mobilitate redusă sau cu deficiențe de vedere; dezvoltarea de programe pentru creșterea diversității beneficiarilor, inclusiv tineri, copii și grupuri minoritare; și utilizarea activităților culturale ca vehicul pentru diversitatea culturală, schimbarea socială, educația și egalitatea de gen.</p>
<p>3.3 Impact asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului</p>
<p>3.4 Impactul macroeconomic</p> <p>3.4.1 Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici</p> <p>3.4.2 Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat</p>
<p>3.5 Impactul asupra mediului de afaceri</p>
<p>3.6 Impactul asupra mediului înconjurător</p>
<p>3.7 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării</p>
<p>3.8 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile</p>
<p>3.9 Alte informații</p>
<p>Secțiunea a 4-a</p> <p>Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent cât și pe termen lung (5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri. ***)</p>
<p>Având în vedere un calendar estimativ al implementării și implicit al tragerilor în cadrul împrumutului, impactul asupra cheltuielilor bugetului de stat pentru perioada 2025 - 2029, inclusive dobânzile aferente împrumutului, este prezentat în tabelul de mai jos.</p> <p>Din punct de vedere al termenilor și condițiilor financiare, împrumutul acordat de BDCE este competitiv și mai flexibil decât alte instrumente alternative de finanțare existente pe piața de capital, contribuind la limitarea costurilor aferente datoriei publice și extinderea maturității acestuia la costuri mici. Totodată, termenii financiari aferenți fiecărei tranșe se stabilesc pentru fiecare tranșă în parte la data tragerii, ceea ce va permite o gestionare prudentă a</p>

datoriei publice. Acesta reprezintă astfel o sursă de finanțare a deficitului bugetului de stat și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale avantajoasă în comparație cu alte instrumente de finanțare de pe piață.

Proiectul este prevăzut a se implementa pe o perioadă de cca. 9 ani (2025 - 2033), iar data limită de tragere a sumelor împrumutului este 30 iunie 2034, ceea ce va permite o distribuire graduală a costului împrumutului pe mai mulți ani, cu un impact mai mic în primii ani de implementare.

-în mii lei

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
		2025	2026	2027	2028	
4.1 Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
i. impozit pe profit						
ii. impozit pe venit						
b) bugete locale						
i. impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat						
i. contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri (se va menționa natura acestora)						
4.2 Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat	0	25.000	61.828	103.920	156.200	69.390
b) bugete locale:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						

d)alte tipuri de cheltuieli (se va menționa natura acestora)						
4.3 Impact financiar, plus/minus, din care:						
a)buget de stat	0	-25.000	-61.828	-103.920	-156.200	-69.390
b)bugete locale						
4.4 Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
4.5 Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6 Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
<p>4.7 Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente:</p> <p>a)fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată;</p> <p>b)declarația conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară</p>						
4.8 Alte informații						
Secțiunea a 5 a						
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						
5.1 Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ						
5.2 Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice						
5.3 Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE).						
5.3.1 Măsurile normative necesare transpunerii directivelor UE						
5.3.2 Măsurile normative necesare aplicării actelor legislative UE						
5.4 Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene						
5.5 Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate						
5.6 Alte informații						

Secțiunea a 6 - a

Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

6.1 Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative

6.2 Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

Inițierea actului normativ este rezultatul încheierii unui acord cu o instituție financiară internațională, actul normativ aprobând acordul cadru de împrumut, potrivit prevederilor legislației române în vigoare. Au fost respectate dispozițiile Legii nr. 52/2003, republicată, privind transparența decizională, proiectul de lege fiind publicat pentru transparență pe pagina web a Ministerului Finanțelor.

6.3 Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale

6.4 Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative

6.5 Informații privind avizarea de către:

a) Consiliul Legislativ - este necesar avizul Consiliului Legislativ

b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării

c) Consiliul Economic și Social

d) Consiliul Concurenței

e) Curtea de Conturi

6.6 Alte informații

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

7.1 Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ

7.2 Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Au fost respectate dispozițiile Legii nr.52/2003, republicată, privind transparența decizională.

Secțiunea a 8-a

Măsurile privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ

8.1 Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ

Punerea în aplicare a prezentului act normativ se asigură de către Ministerul Finanțelor și Ministerul Culturii. Între acestea se va încheia un Acord subsidiar prin care se vor stabili drepturile și obligațiile părților în aplicarea acordului-cadru de împrumut, astfel cum este menționat în Secțiunea 2 de mai sus.

8.2 Alte informații

Având în vedere cele de mai sus și în conformitate cu prevederile alineatului (2) al articolului 76 din Constituția României, republicată, propunem adoptarea proiectului de Lege pentru aprobarea Acordului-cadru de împrumut - Proiectul privind patrimoniul cultural și istoric din România - dintre România și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, semnat la Paris la 29 noiembrie 2024 și la București la 16 decembrie 2024.

TÁNCZOS Barna

**Viceprim - ministru
Ministrul Finanțelor**

Natalia - Elena INTOTERO

Ministrul Culturii

Avizăm favorabil

Marian NEACȘU

Viceprim-ministru

Cătălin-Marian PREDOIU

**Viceprim-ministru
Ministrul Afacerilor Interne**

Radu MARINESCU

Ministrul Justiției